

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा

भारत मौसम विभाग

प्रायोगिक ब्लॉक लेव्हल अॅग्रीमेंट अॅडव्हायझरी बुलेटिन
(आयएमडी आणि आयसीएआर चा संयुक्त उपक्रम)

हवामानावर आधारीत कृषि सल्ला

दिनांक : 10-10-2023

नागपूर(महाराष्ट्र) मध्ये रामटेक ब्लॉक करा साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2023-10-10 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2023-10-11	2023-10-12	2023-10-13	2023-10-14	2023-10-15
पर्जन्यमान (मिमी)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
कमाल तापमान (अं.से)	35.4	35.1	35.3	35.5	35.6
किमान तापमान (अं.से)	19.5	19.4	19.1	19.0	19.2
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	64	61	59	61	60
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	47	45	44	43	44
वान्याचा वेग(किमी/तास)	6	5	6	5	6
वान्याची दिशा(अंश)	228	206	100	184	334
मेघाच्छादन (ऑक्टा)	2	2	3	2	2

हवामान सारांश / चेतावणी:

• भारतीय हवामान विभाग, प्रादेशिक हवामान केंद्र, नागपूर च्या तालुकास्तरीय मूल्यवर्धित अंदाजानुसार, पुढील पाच दिवस दिनांक ११ ते १५, ऑक्टोबर, २०२३ दरम्यान आकाशनिर्भ्र आणि हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे.

कृषि सल्ला:

• कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आंतरमशागतीची कामे, कृषी रसायनांच्या (कीटकनाशके, बुरशीनाशके इत्यादी) फवारणीची कामे तसेच उभ्या पिकामध्ये खते कामे पुढील ५ दिवस सुरु ठेवावी. • कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, परिपक्व अवस्थेतील सोयाबीन व इतर पिकांची कापणीची कामे पुढील ५ दिवस सुरु ठेवावी. • सोयाबीन व इतर काढणी/कापणी केलेला शेतमाल कोरड्या व सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक साठवावा. • कोरडवाहू गहू पिकाची पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात करावी. • रब्बी ज्वारीची पेरणी १५ ऑक्टोबर पर्यंत करून घ्यावी. • हिरवा चाफा (एकेजीएस- १), विजय आणि आयसिसिव्ही- १० (५०-६० किलो बियाणे प्रती हेक्टर), पिकेव्ही हरिता (एकेजी- ९३०३- १२) आणि जाकी ९२१८ (७५- ८५ किलो बियाणे प्रती हेक्टर बियाणे), काबुली वाण आणि बियाणे दर पिकेव्ही काबुली- २ आणि पिकेव्ही काबुली- ४ (११०- ११५ किलो बियाणे प्रती हेक्टर), गुलाबी हरभरा वाण गुलक- १ (७५-८५ बियाणे प्रती हेक्टर) या प्रमाणात १५ ऑक्टोबर ते १५- ३० नोव्हेंबर पर्यंत पेरणी करावी. पिकेव्ही कांचन (एकेजी- १९०९) या वाणाची ५०-६० किलो बियाणे प्रती हेक्टर या प्रमाणात १५ ऑक्टोबर ते १५ नोव्हेंबर पर्यंत करावी. कोरडवाहू जवस पिकाची (वाण- एनएल-९७ आणि पिकेव्ही एनएल- २६०) पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात करावी.

संक्षिप्त संदेश सल्ला:

• कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, परिपक्व अवस्थेतील सोयाबीन व इतर पिकांची कापणीची कामे पुढील ५ दिवस सुरु ठेवावी.

पिक निहाय सल्ला:

पिक	पिक निहाय सल्ला
गहू	• गहू पिकासाठी मध्यम भारी, खोल व पाण्याचा उत्तम निचरा होणारी जमीन निवडावी. गहू पिकासाठी जमीन तयार करताना १५ ते २० सेंमी खोल नांगरणी करावी. वखराच्या २ ते ३ पाळ्या देऊन जमीन भुसभुशीत करावी. पूर्वीच्या पिकाची धसकटे, काडी कचरा वेचून शेत स्वच्छ करावे. गहू लागवड शक्यतो समपातळीत असावे जेणेकरून पुढील ओलीत व्यवस्थापन करता येईल आवश्यकता भासल्यास जमीन समपातळीत आणण्यासाठी पाटा मारावा. कोरडवाहू गहू पिकाची पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात करावी. कोरडवाहू गहू पेरणीस प्रती हेक्टर ७५ किलो बियाणे वापरावे. कोरडवाहू गहूची पेरणी जमिनीमध्ये पुरेसा ओलावा असतानाच करावी आणि पेरलेले बियाणे ओलाव्यात पडेल याची पुरेशी दक्षता घ्यावी. कोरडवाहू वेळेवर पेरणीसाठी दोन ओळीमध्ये २३ सेंमी अंतर ठेवावे. गहू पेरणी वेळी ५ ते ६ सेंमी पेक्षा खोल पडणार नाही याची काळजी घ्यावी. • कोरडवाहू गहू पेरणीकरिता एकेडीडब्लू २९९७- १६ (शरद), पिडीकेव्ही वाशीम (डब्लूएसएम- १४७२), एमएसीएस १९६७ आणि एनआय ५४३९. पिडीकेव्ही वाशीम (डब्लूएसएम- १४७२) या वाणाची मर्यादित ओलीत उपलब्ध परिस्थितीमध्ये निवड करावी. बागायती गहू वेळेवर पेरणीसाठी एकेडीडब्लू १०७१ (पूर्णा), एकेडीडब्लू ३७२२ (विमल), एचडी २१८९

पिक	पिक निहाय सल्ला
	<p>आणि एचडी २३८० या वाणाची निवड करावी. बागायती गहू उशिरा पेरणीसाठी पिडीकेव्ही सरदार (एकेएडब्लू ४२१०-६), एकेएडब्लू ४६२७, एकेएडब्लू- ३८१, एकेएडब्लू १०७१ (पूर्णा) आणि एचआय ९७७ या वाणाची निवड करावी. गहू बियाण्यास पेरणीपूर्वी थायरम किंवा विटॉवॅक्स ७५ टक्के पाण्यात मिसळणारी भुकटी २.५ ग्राम प्रति किलो त्याचबरोबर अॅझोटोबॅक्टर हे नत्र स्थिरीकरण करणारे जीवाणू संवर्धन आणि स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू खत प्रत्येकी २५० ग्राम प्रति १० ते १२ किलो बियाण्यास लावून बीजप्रक्रिया करावी.</p>
ज्वारी	<p>• रब्बी ज्वारी जमीन मशागत, बीजप्रक्रिया, अन्नद्रव्य व पेरणी व्यवस्थापन: रब्बी ज्वारीच्या पेरणीकरिता मध्यम ते खोल/भारी, जास्त जलधारण क्षमता असलेली व पाण्याचा चांगला निचरा होणारी जमीन निवडावी. खरीप हंगामातील पिकाच्या काढणी नंतर ३ ते ४ वखराच्या पाळ्या देऊन जमीनिची पूर्व मशागत करून घ्यावी. शेवटच्या वखराच्या पाळीपूर्वी १० ते १५ गाड्या चांगले कुजलेले शेणखत किंवा कंपोस्ट खत पसरवून जमिनीत मिसळावे. तणे, धसकटे वेचून जमीन पेरणीस तयार करावी. रब्बी ज्वारीच्या पेरणीसाठी प्रती हेक्टरी १० किलो प्रमाणित बियाणे वापरावे. पेरणीसाठी दोन ओळीतील अंतर ४५ सेंमी तर दोन झाडातील अंतर १५ सेंमी ठेवावे. बागायत ज्वारीचे अपेक्षित उत्पादन साठी दोन ओळीतील अंतर ४५ सेंमी तर दोन झाडातील अंतर १२ सेंमी ठेवावे. • पेरणीकरिता सी.एस.एच. - १५ आर या संकरीत वाणाचा तर सुधारित/ शुद्ध पिकेव्ही क्रांती (एकेएसव्ही १३ आर), परभणी मोती, सीएसव्ही - १८ (रब्बी बागायती वाण), सीएसव्ही - १२, सीएसव्ही - २९, फुले वसुधा, फुले सुचित्रा, फुले रेवती, परभणी सुपर मोती या वाणाचा तर स्थानिक वाणाचा मालदांडी : ३५-१, रिंगणी या वाणाचा वापर करावा. ज्वारीच्या प्रती किलो बियाण्यास २५ ग्राम अॅझोटोबॅक्टर, २० ग्राम स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू (पीएसबी) व ४ ग्राम टायकोडर्मा व्हीरीडी या बुरशीनाशकाची बीज प्रक्रिया करावी. कोरडवाहू रब्बी ज्वारीकरिता हेक्टरी ५० किलो नत्र, २५ किलो स्फुरद व २५ किलो पालाश संपूर्ण खताची मात्रा पेरणीच्या वेळी द्यावी. पेरणी उतारला आडवी करावी. रब्बी ज्वारीची पेरणी १५ ऑक्टोबर पर्यंत करून घ्यावी.</p>
हरभरा	<p>• हरभरा पिकाचे पेरणी करिता देशी वाण आणि बियाणे दर- हिरवा चाफा (एकेजीएस- १), विजय आणि आयसिसिव्ही- १० (५०-६० किलो बियाणे प्रति हेक्टर), पिकेव्ही हरिता (एकेजी- ९३०३- १२) आणि जाकी ९२१८ (७५- ८५ किलो बियाणे प्रति हेक्टर बियाणे), काबुली वाण आणि बियाणे दर पिकेव्ही काबुली- २ आणि पिकेव्ही काबुली- ४ (११०- ११५ किलो बियाणे प्रति हेक्टर), गुलाबी हरभरा वाण गुलक- १ (७५-८५ बियाणे प्रति हेक्टर) या प्रमाणात १५ ऑक्टोबर ते १५- ३० नोव्हेंबर पर्यंत पेरणी करावी. पिकेव्ही कांचन (एकेजी- १९०९) या वाणाची ५०-६० किलो बियाणे प्रति हेक्टर या प्रमाणात १५ ऑक्टोबर ते १५ नोव्हेंबर पर्यंत करावी.</p>
सोयाबीन	<p>• सोयाबीन पिकाच्या ९० % शेंगा पिवळ्या झाल्यानंतर पिकाची काढणी करावी. बियाण्याच्या उगवण क्षमतेवर पावसाचा परिणाम होऊ नये यासाठी शेड मध्ये किंवा सूर्यप्रकाशात ताबडतोब वाळवावे. • काढणी केलेले पीक उन्हात वाळवल्यानंतर मळणी करावी. मळणी ताबडतोब न केल्यास पावसापासून संरक्षण करून सुरक्षित ठिकाणी साठवून करावी. • पुढील हंगामात बियाणासाठी सोयाबीन चा वापर करावयाचा असल्यास, बियाणे उगवणाचे नुकसान टाळण्यासाठी शेतकऱ्यांनी ३५० ते ४०० आरपीएम या वेगावर थ्रेशरने सोयाबीनची मळणी करावी. • सोयाबीनचे बियाणे साठवितांना त्यात ओलाव्याचे प्रमाण ८ टक्के पेक्षा जास्त नसावे. १०० किलोच्या पोत्याची ५ पेक्षा मोठी थप्पी लाऊ नये. बियाण्याची पोत्याची आदळ आपट करू नये.</p>
कपाशी	<p>• गुलाबी बोंड अळीच्या निरीक्षणासाठी पेरणीनंतर ४५ दिवसांनी कामगंध सापळ्याचा वापर करावा. पतंगांच्या निरीक्षणासाठी प्रती हेक्टर ५ कामगंध सापळे उभारावे. • फुलांमध्ये गुलाबी बोंड अळीच्या प्रादुर्भाव निरीक्षणासाठी पाते आणि फुले लागण्याच्या अवस्थेत निरीक्षण करावे. प्रादुर्भाव ग्रस्त डोमकळ्या काढून शेताबाहेर नष्ट कराव्या. • कपाशीचे पिक ६० दिवसांपेक्षा कमी असलेल्या ठिकाणी, ५ % निंबोळी अर्क + ५ मिली निम तेल प्रति लिटर पाणी, किंवा कडुनिंब तेलाने आधारित फॉर्म्युलेशन ५ मिली प्रति लिटर (३०० किंवा १५०० पीपीएम) + १.० ग्राम धुण्याचा सोडा (प्रारंभिक १ ते २ फवारण्या) फवारणी करावी. निंबोळी अर्क २५ लिटर + निम तेल २.५ लिटर + ०.५ किली धुण्याचा सोडा यांचे मिश्रण प्रति हेक्टर या प्रमाणात वापरावे. फवारणी साठी प्रती एकर १५० ते २०० लिटर पाणी किंवा ३७५ ते ५०० लिटर पाणी प्रति हेक्टर या प्रमाणात वापरावे. • कपाशी मध्ये बोंडे लागण्याच्या अवस्थेत गुलाबी बोंड अळीचा प्रादुर्भाव व नुकसानीचे निरीक्षण करण्यासाठी यादृच्छिक पद्धतीने प्रती झाड एक बोंड या प्रमाणे २० बोंडे तोडून त्याचे निरीक्षण करावे. गुलाबी बोंड अळीचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी [१० टक्के पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव ग्रस्त डोमकळ्या किंवा १० टक्के पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव ग्रस्त बोंडे] (२० बोंडापैकी किमान २ बोंडामध्ये पांढरी किंवा गुलाबी अळी किंवा अळी बाहेर पडण्याचे छिद्र असल्यास) गाठत असल्यास किंवा सतत ३ दिवसामध्ये ८ पतंग प्रति कामगंध सापळ्यामध्ये आढळून आल्यास प्रोफेनोफोस ५० ईसी३० मिलीप्रती १० लिटर पाणी (१५०० मिली प्रति हेक्टर) किंवा ईमॅमेक्टिन बेंझोएट ५ एसजी ५ ग्राम प्रति १० लिटर पाणी (२५० ग्राम प्रति हेक्टर) किंवा इंडोक्साकार्ब १४.५ एससी १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (५०० मिली प्रति हेक्टर) किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % ईसी २५ मिली प्रति १० लिटर पाणी (१२५० मिली प्रति हेक्टर) या प्रमाणात मिसळून फवारणी स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थितीचा अंदाज घेऊन करावी.</p>
कपाशी	<p>• कपाशी पिकामध्ये पाते, फुले आणि बोंडे लागण्याच्या अवस्थेत मागील आठवड्यातील उच्च आर्द्रता, ढगाळ हवामान आणि सततच्या पावसामुळे आंतरिक बोंड सड या रोगाचा प्रादुर्भाव आढळून आला आल्यास, व्यवस्थापनासाठी विकसित अवस्थेतील बोन्डाना चिकटलेल्या वाळलेल्या पाकळ्या गोळा करून शेताबाहेर नष्ट कराव्या. नत्रयुक्त खतांचा अतिरिक्त वापर टाळावा. कापूस पिकाच्या अतिरिक्त वनस्पती वाढीस प्रतिबंध करा. पिक क्षेत्रात पाणी साचू नये म्हणून शेतात पाण्याचा निचरा योग्य प्रकारे करावा. या रोगास प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्ल्यूपी २५ ग्राम प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात १५ दिवसांच्या अंतराने बोंडे विकसित होण्याच्या सुरुवातीच्या फवारणी करावी. शिफारस केलेल्या कीटकनाशकांच्या फवारणीने रस शोषक किडीचे व्यवस्थापन करावे. • मागील आठवड्यातील उच्च आर्द्रता, ढगाळ हवामान आणि सततच्या पावसामुळे कपाशीच्या पिकावर टार्गेट लीफ स्पॉट, अल्टरनेरिया पानावरील ठिपके, मायरोथेसिम पानावरील ठिपके, बाह्य बुरशीजन्य बोंड सड या व्यवस्थापनासाठी रोगप्रतिबंधक फवारणी घेण्याचा सल्ला दिला जातो. प्रोपिनेब ७० डब्ल्यूपी २५-३० ग्राम किंवा अझॉक्सीस्ट्रोबिन १८.२ % डब्ल्यू/डब्ल्यू + डायफेनोकोनाझोल ११.४ % डब्ल्यू/डब्ल्यू एससी १० मिली किंवा फ्लूक्सापायरोक्सेड १६.७ g/l + पायराक्लोस्ट्रोबिन ३३३ g/l एससी ६ ग्रॅम किंवा कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यूपी २० ग्राम किंवा प्रोपीकोनाझोल २५ ईसी १० मिली किंवा पायराक्लोस्ट्रोबिन ५ % + मेटिराम ५५ % डब्ल्यूजी २० ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • कपाशीतील मूळ कुज, मर व</p>

पिक	पिक निहाय सल्ला
	जिवाणूजन्य पानावरील करपा रोगाच्या व्यवस्थापनासाठी ट्रायकोडर्मा प्र. (ट्रायकोडर्मा हर्झियानम किंवा ट्रायकोडर्मा व्हीरीडी) १ % डब्ल्यूपी ५० ग्राम किंवा कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यूपी २० ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून प्रादुर्भाव ग्रस्त व नजीकच्या प्रादुर्भाव ग्रस्त झाडांना आळवणी करावी.
कपाशी	<ul style="list-style-type: none"> • कपाशी मध्ये फुलोरा अवस्थेत २ टक्के युरिया ची आणि बोंडे विकसित होण्याच्या अवस्थेत २ टक्के डीएपी ची फवारणी करावी. • कपाशीमधील नैसर्गिक पाते व फुलगळ टाळण्यासाठी एनएए ४.५ एसएल ४ मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कपाशीमधील अतिरिक्त कायिक वाढीस प्रतिबंध करण्यासाठी मेपीकेट क्लोराईड १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थितीचा अंदाज घेऊन करावी. • कपाशी पिकामध्ये फुलकिडे किडीचा प्रादुर्भाव आढळून आल्यास आणि आर्थिक नुकसान पातळी गाठत असल्यास थायमीथोक्झाम २५ % डब्ल्यूजी २ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (१००ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ८.४ मिली प्रती १० लिटर पाणी (४२० मिली प्रती हेक्टर) या प्रमाणात स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थितीचा अंदाज घेऊन करावी. • ज्या ठिकाणी कपाशीचे पिक ६० ते ९० दिवसांचे आहे अशा ठिकाणी तुडतुडे किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास आणि आर्थिक नुकसान पातळी गाठत असल्यास, फ्लॉनिकॅमिड ५० डब्ल्यूजी @ ४ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (२०० ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा डिनोटेफुरान २० एसजी ३ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (१५० ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल ३ मिली प्रती १० लिटर पाणी (१५० मिली प्रती हेक्टर) या पैकी कोणत्याही एका किटकनाशकाची फवारणी स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थितीचा अंदाज घेऊन करावी. • पांढऱ्या माशीचा पिल्ले अवस्थेतील प्रादुर्भाव आढळून आल्यास आणि आर्थिक नुकसान पातळी गाठत असल्यास पायरीप्रॉक्सीफेन १० ईसी २० मिली प्रती १० लिटर पाणी (१००० मिली प्रती हेक्टर) किंवा बुप्रोफेझिन २५ एससी २० मिली प्रती १० लिटर पाणी (१००० मिली प्रती हेक्टर) किंवा स्पायरोमेसिफेन २२.९ एससी १२ मिली प्रती १० लिटर पाणी (६०० मिली प्रती हेक्टर) या प्रमाणात स्वच्छ व शांत हवामान असताना फवारणी करावी. • पांढऱ्या माशीचा पतंग अवस्थेतील प्रादुर्भाव आढळून आल्यास आणि आर्थिक नुकसान पातळी गाठत असल्यास डायफेन्थियुरॉन ५० % डब्ल्यूपी १२ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (६०० ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा ऍफिडोपायरोपेन ५० g/L २० मिली प्रती १० लिटर पाणी (१००० मिली प्रती हेक्टर) किंवा डायनोटेफुरान २० एसजी ३ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (१५० ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा फ्लॉनिकॅमिड ५० डब्ल्यूजी ४ ग्राम प्रती १० लिटर पाणी (२०० ग्राम प्रती हेक्टर) किंवा क्लोथीआनिडीन ५० डब्ल्यूडीजी १ मिली प्रती १० लिटर पाणी (५० मिली प्रती हेक्टर) या प्रमाणात स्वच्छ व शांत हवामान असताना फवारणी स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थितीचा अंदाज घेऊन करावी.
भात	<ul style="list-style-type: none"> • परिपक्व झालेल्या धान पिकाची कापणी ही जमीनीलगत करावी जेणेकरून खोडकिडीची सुप्तावस्था नष्ट होऊन उन्हाळीधान पिकात या किडीचा प्रादुर्भाव कमी होईल. • कापलेला धान पिक २ - ३ दिवस उन्हात वाळू द्यावे व वाळल्यानंतर पेंढ्या बांधून मळणीसखळ्यावर रचून ठेवावे व मळणी करावी. • पिकाच्या गर्भावस्थेनंतर दाणेदार किटकनाशकाचा वापर करू नये. • पाने गुंडाळणारी अळी:- नंत्र खतांचा संतुलित वापर करावा. अळीने गुंडाळलेली नुकसानकारक पाने अळीसह गोळा करून नष्ट करावी. बिव्हेरीया बॅसियाना या जैविक बुरशीचा १.१५ % @ २.२५ किलो/हे किंवा अझाडिरेक्टीन ०.१५ % @ ३०-५० मि.ली. किंवा क्रीनॉलफॉस २०% एफ @ २५ मि.ली. किंवा इंडोक्साकार्ब १५.८ % @ ४.० मि.ली. प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • तुडतुडे :- धान पिकावर तुडतुडे यांचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता आहे तरी त्यांच्या नियंत्रणासाठी मेटारायझियम अनिसोप्ली या जैविक बुरशीचा १.१५ % @ २.५ कि.ग्रॅ. प्रती हेक्टर या प्रमाणात बांधीमध्ये वापर करावा. तुडतुड्यांची आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडताच नियंत्रणासाठी बुप्रोफेजीन २५ % प्रवाही @ १६ मि.ली. किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एस. एल. @ २.० मि.ली. किंवा फिप्रोनिल ५ एस.सी. @ २० मि.ली. किंवा फ्लोनीकॅमीड ५० डब्ल्यू.जी. @ ३.० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • खोडकिडीच्या व्यवस्थापनासाठी हेक्टरी २० या प्रमाणे कामगंध सापळे लावावे. ट्रायकोग्रामा जापोनिकम (ट्रायकोकार्ड) हे परोपजीवी किटक हेक्टरी ५०,००० अंडी या प्रमाणात दर ७ दिवसाच्या अंतराने ३ ते ४ वेळा सोडावे. शेतात १० % किडग्रस्त फुटवे दिसताच क्लोरॅन्टानीलीप्रोल ०.४ % दाणेदार @ १० कि.ग्रॅ. किंवा कारटॅप हायड्रोक्लोराईड ४ जी @ १८ कि.ग्रॅ. किंवा फीप्रोनिल ०.३ जी @ २५ कि.ग्रॅ. प्रती हेक्टर बांधीमध्ये पाणी असतांना टाकावे किंवा क्लोरॅन्टानीलीप्रोल १८.५ % एस.सी. @ ३ मिली. प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • गादमाशी:- कार्बोफ्युरॉन ३ % दानेदार @ २५ किलो ग्रॅम प्रती हेक्टरी बांधीमध्ये ७ ते १० सेमी. पाणी, असतांना वापरावे. बांधीमधील पाणी ४ ते ५ दिवस बांधीबाहेर काढू नये. • करपा:- हेक्झाकोनॅझोल ५ % ई.सी. @ २० मि.ली. किंवा मॅकोझेब ७५% प्रवाही @ ३० ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • कडाकरपा:- कॉपर हायड्रॉक्साईड ५३.८ % टक्के डी एफ @ ३० ग्रॅम + स्ट्रेप्टोसायक्लीन @ १.५ ग्रॅम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. • आभासमय काजळी:- धान पिकाच्या ५०% फुलोराच्या वेळेस कॉपर हायड्रॉक्साईड ७७ % डब्ल्यू.पी. ३० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून दुपारनंतर फवारणी करावी. • धान लावणीनंतर रोपाची मुळे चांगली रुजेपर्यंत बांधीत पाण्याची पातळी २.५ से.मी. (एक इंच) ठेवावी. यानंतर दाणा पक्व होईपर्यंत ही पातळी साधारणतः ५ सें.मी. (दोन इंच) पर्यंत वाढवावी. • धान पिकात पीक निसवण्यापूर्वी १० दिवस व पीक निसवल्यानंतर १० दिवस पाण्याची पातळी १० सें.मी. (चार इंच) ठेवावी. पीक फुलोरा अवस्थेत असताना पाण्याचा ताण पडू देऊ नये.
मोसबी	<ul style="list-style-type: none"> • नर्सरी धारकांनी रंगपूर किंवा जम्बेरी बियांची पेरणी प्लास्टिकच्या ट्रे मध्ये करावी. संत्रा आणि मोसंबी पिकामध्ये रस शोषणाच्या पतंगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास पतंगांना आकर्षित करून मारण्यासाठी १० मॅलेथिओन, १०० मिली संत्रा ज्यूस १०० ग्राम गुळ १०० मिली पाण्यात विषारी द्रावण तयार करून रुंद शिशी मध्ये भरावे व प्रती २५ झाड दोन शिष्या फळबागेत लटकाव्या. • गळलेल्या फळांना एकत्र करून मातीत दाबून नष्ट करावे. फळमाशीच्या व्यवस्थापनासाठी मिथिल युजेनोल सापळे ६० दिवस फळ काढणी पूर्वी प्रती हेक्टर २० या प्रमाणात लावावे. ३० दिवसाच्या अंतराने ल्युर बदलावे. नागपुरी संत्रावर फायटोथोरा ब्राऊन रॉट रोगाच्या व्यवस्थापनासाठी प्रादुर्भाव ग्रस्त फळबागांमध्ये फोसेटील अल्युमिनिअम किंवा मेफेनोक्झाम एमझेड- ६८ २.५ ग्राम प्रती लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. तन व्यवस्थापनासाठी वाफसा परिस्थिती नघून आंतरमशागतीची कामे (डवरणी, निंदनी, वखरणी) करावी. आंबिया बहराच्या फळबागेत कार्बेन्डाझीम ७५ % डब्ल्यूपी या बुरशीनाशकाची स्वच्छ हवामान परिस्थिती बघून १५ दिवसाच्या अंतराने फवारणी करावी. • आंबिया बहराच्या फळ गळ रोखण्यासाठी संत्राच्या झाडाला १.५ ग्राम २-४ डी + १ टक्के युरिया (१०० लिटर पाण्यात १ किलो युरिया) १०० लिटर पाणी किंवा गिब्रेलिक ऍसिड (जीए) १.५ ग्राम प्रती १०० लिटर पाण्यात मिसळून ची संत्राच्या झाडाला फवारणी करावी. मृग बहरतील फळांचा आकार वाढण्यासाठी १ ग्राम २-४ डी किंवा जिब्रेलिक ऍसिड याची २ टक्के मोनोपोटाशीअम फॉस्फेट, डायअमोनियम फॉस्फेट, पोटाशीअम नायट्रेट आलटून-पालटून

पिक	पिक निहाय सल्ला
	१५ दिवसांच्या अंतराने झाडावरील भार अंदाज घेऊन फवारणी करावी. नमूद फवारणी ची कामे स्थानिक स्वच्छ हवामान परिस्थिती बघून करावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला:

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
अळशी	• कोरडवाहू जवस पिकाची (वाण- एनएल-१७ आणि पिकेव्ही एनएल- २६०) पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात करावी. पेरणीपूर्वी प्रती किलो बियाण्यास कार्बेन्डाझीम २ ग्राम किंवा थायरम ३ ग्राम लाऊन बीजप्रक्रिया करावी. त्यानंतर ३ तासांनी अॅकझोटोबॅक्टर २० ग्राम व स्फुरद विरघळणारे जीवाणू २० ग्राम प्रती किलो बियाणे या प्रमाणात बीज प्रक्रिया करावी.
वांगे	• वांग्याच्या पिकावर फळे व शेंडा पोखरणान्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास व आर्थिक नुकसान पातळी गाठत असल्यास कार्बोसल्फान २५ % ईसी १२५० मिली प्रति हेक्टर किंवा डेल्टामेथ्रिन ०२.८० % ईसी ४०० ते ५०० मिली प्रति हेक्टर किंवा इमामेक्टिन बेंझोएट ०५ % एसजी २०० ग्रॅम प्रति हेक्टर किंवा लॅम्बडा-सायहॅलोथ्रीन ०४.९० % सीएस ३०० मिली प्रति हेक्टर किंवा स्पिनोसॅड ४५ % एससी १६२ ते १८७ मिली प्रति हेक्टर किंवा थियाक्लोप्रिड २१.७० % एससी ७५० मिली प्रति हेक्टर किंवा क्लोरॉट्रानिलिप्रोल ०९.३० % + लॅम्बडा-सायहॅलोथ्रीन ०४.६० % झेडसी २०० मिली प्रति हेक्टर या प्रमाणात ५०० लिटर पाण्यात मिसळून कोणत्याही एका कीटकनाशकाची फवारणी करावी.
टोमॅटो	• टमाटे पिकावर लवकर येणारा करपा रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास व आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडत असल्यास स्वच्छ व शांत हवामान परिस्थिती असताना अझोक्सीस्ट्रोबिन २३ % एससी ५०० मिली प्रति हेक्टर किंवा पायराक्लोस्ट्रोबिन २० % डब्ल्यूजी ३७५ ते ५०० ग्राम प्रति हेक्टर प्रती ५०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
मिरची	• तापमानातील चढ उतार व उच्च आद्रतेमुळे मिरची पिकावर भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास व्यवस्थापनासाठी हेक्साकोनाझोल ७५ % डब्ल्यूजी ६६.७ ग्राम ग्रॅम किंवा टेब्युकोनाझोल २५ % डब्ल्यूजी @ ५००-७५० ग्रॅम किंवा अझोक्सीस्ट्रोबिन ८.३ % + मॅन्कोझेब ६६.७ % डब्ल्यूजी @ १५०० ग्रॅम किंवा बोस्कालीड २५.२ % + पायराक्लोस्ट्रोबिन १२.८ % डब्ल्यूजी @ ६०० ग्राम किंवा कार्बेन्डाझीम १२ % + मॅन्कोझेब ६३ % डब्ल्यूजी @ ७५० ग्रॅम किंवा क्रेसोक्सिम - मिथाइल १५ % + क्लोरोथॅलोनिल ५६ % डब्ल्यूजी @ १००० ग्रॅम किंवा टेबुकोनाझोल १० % डब्ल्यूपी + सल्फर ६५ % डब्ल्यूजी @ १२५० ग्रॅम किंवा टेबुकोनाझोल ५० % + ट्रायफ्लोक्सीस्ट्रोबिन २५ % डब्ल्यूजी @ २५० ग्राम प्रति हेक्टर ५०० लिटर पाणी या प्रमाणात मिसळून या पैकी कोणत्याही एका बुरशी नाशकाची स्वच्छ हवामान परिस्थिती असताना फवारणी करावी.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला:

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	• गोठ्यातील जमीन कोरडी ठेवावी व स्वच्छता राखावी. • बुरशी लागू नये यासाठी जनवारांचे खाद्य व चारा सुरक्षित साठवावा. • जनावरांच्या गोठ्याचा सभोवतालील परिसर स्वच्छ व निरोगी ठेवावा आणि गोठ्याभोवती असलेली अनावश्यक झाडे झुडुपे काढून टाकावीत. • नवीन हिरवा चारा जास्त प्रमाणात खाण्यास जनावरांना प्रतिबंध करावा.
बकरा किंवा बकरी	• शेळ्यांना पायखुरी/तोंडखुरी, घटसर्प आणि आंत्रविषार टाळण्याकरिता पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने लसीकरण करावे. जनावरांना स्वच्छ आणि थंड पाण्याची सोय करावी.

कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला:

कुकुटपालन विषयक	कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला
पक्षी	• पक्षांना सकस आहार तसेच स्वच्छ व थंड पाण्याची व्यवस्था करावी.

इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला:

इतर (माती / जमीन तयार करणे)	इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला
सामान्य सल्ला	• हवामान आधारित कृषी सल्ला पत्रिकेमध्ये नमूद तारखांची वैधता हि नमूद तारखेच्या सकाळी ०८:३० वाजेपर्यंत असेल, याची नोंद घ्यावी. * संशोधनावर आधारित शिफारस. दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक रसायने किंवा संजीवके एकत्र मिसळू नये.